

Artikel

Vernietiging en herroeping van een vonnis van de KNVB Arbitragecommissie

De zaak *Ceasar Sports Account B.V./Tissoudali*

Eva Milou Moison en Bob Wanders*

Het vonnis van de arbitragecommissie van de KNVB in de zaak *Ceasar Sports Account B.V./Tissoudali* is bij het hof herroepen wegens bedrog. Dat komt niet vaak voor. Dit artikel bespreekt het arrest, de verplichting tot arbitrage en de procedure voor vernietiging en herroeping van arbitrale vonnissen.

Hof Arnhem-Leeuwarden 17 augustus 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:7856 (met tussenarresten Hof Arnhem-Leeuwarden 30 januari 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:1011 en Hof Arnhem-Leeuwarden 25 februari 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:1612), en College van Arbiters KNVB van 28 juni 2017, nr. 1446 (Ceasar Sports Accounts B.V./Tissoudali).

1. Inleiding

Op 17 augustus 2021 heeft het Hof Arnhem-Leeuwarden een arrest gewezen waarbij het vonnis van de arbitragecommissie van de KNVB (hierna ook 'Arbitragecommissie') in de zaak van *Ceasar Sports Account B.V.* (hierna 'CSA') tegen *Tarik Tissoudali* (hierna 'Tissoudali') is herroepen wegens bedrog.¹ Dat is een zeldzaamheid. Ar-

bitrale vonnissen van de KNVB komen überhaupt niet vaak in een vernietigings- of herroepingsprocedure terecht, laat staan dat zo'n vordering succesvol is.² Alleen al daarom is het interessant dit arrest en het achterliggende juridische kader nader te behandelen.

Allereerst zullen we kort het arrest bespreken (paragraaf 2), waarna we vervolgens zullen ingaan op de verplichting tot arbitrage in de voetbalwereld (paragraaf 3). Daarna behandelen we het juridisch kader voor de herroeping en vernietiging van een arbitraal vonnis (paragraaf 4). Die rechtsmiddelen vertonen enkele overeenkomsten en lenen zich er daarom voor om samen besproken te worden. Vervolgens toetsen we dit kader aan het gewezen arrest aan de hand van andere recent gewezen jurisprudentie (paragraaf 5). Ten slotte sluiten we af met enkele, naar onze mening, interessante aandachtspunten voor de praktijk (paragraaf 6).

1

* Mr. E.M. (Eva Milou) Moison is advocaat bij Houthoff Rotterdam. Mr. B.J.T. (Bob) Wanders is advocaat bij Houthoff Rotterdam.

1 Hof Arnhem-Leeuwarden 17 augustus 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:7856 (met tussenarresten Hof Arnhem-Leeuwarden 30 januari 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:1011 en Hof Arnhem-Leeuwarden 25 februari 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:1612) waarbij het vonnis van het College van Arbiters KNVB van 28 juni 2017, nr. 1446 (*Ceasar Sports Accounts B.V./Tissoudali*) is herroepen.

2 Er zijn slechts enkele uitspraken/arresten vindbaar waarbij geprobeerd is een vonnis van de arbitragecommissie van de KNVB te vernietigen/herroepen: HR 8 januari 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK6056 (*AZ/Moens*), vordering tot vernietiging afgewezen; Rb. Utrecht 4 november 2009, ECLI:NL:RBUTR:2009:BK4955 (*VV Hoek van Holland/X*), vordering tot vernietiging afgewezen; Hof Arnhem-Leeuwarden 1 september 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:6859 (*X/Feyenoord c.s.*), vordering tot herroeping afgewezen en Hof Arnhem-Leeuwarden 29 september 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:7803 (*Fontaine Beheer/FC Twente*), vordering tot vernietiging afgewezen. Voor zover bekend is naast het te bespreken arrest alleen de vordering tot herroeping in Hof Arnhem-Leeuwarden 20 augustus 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:6207 (*Harkemase Boys/X*) succesvol geweest. Het vonnis van de KNVB Arbitragecommissie 16 juni 2000, nr. 781 (*Sportclub Caberg/Paul Caris*) is weliswaar in eerste aanleg vernietigd (Rb. Utrecht 26 juni 2002, ECLI:NL:RBUTR:2002:1620 (*Sportclub Caberg/Paul Caris*)), maar deze uitspraak is op diens beurt weer vernietigd in hoger beroep. Dit arrest van het hof is overigens niet gepubliceerd. Zie ook A.L. Al, Jurisprudentie Arbitragecommissie KNVB, TvSR 2019-3/4, p. 46.

2. De zaak CSA/Tissoudali; van arbitrage tot arrest

Achtergrond

Tissoudali is op het moment van schrijven niet meer weg te denken uit de voorhoede van KAA Gent. Daarvoor heeft hij onder contract gestaan bij verschillende clubs. Hij begon zijn loopbaan in 2014 bij amateurvereniging Sparta Nijkerk. In die periode sloot hij een vertegenwoordigingsovereenkomst voor twee jaar met (een intermediair van) CSA. Kort daarna verkaste Tissoudali onder begeleiding van CSA naar SC Telstar. Na twee seizoenen leek Tissoudali klaar voor een stap hogerop. SC Heerenveen en Willem II hadden naar verluidt hun concrete belangstelling in de zomer van 2016 kenbaar gemaakt bij CSA. Tissoudali sprak echter in het geheim met de Franse tweede-divisionist Le Havre AC. CSA werd hiervan pas op de hoogte gebracht door Tissoudali toen de transferovereenkomst tussen SC Telstar en Le Havre AC al getekend was. Dit gebeurde op 8 juli 2016, tien dagen voor de vertegenwoordigingsovereenkomst zou eindigen.

Arbitrage

CSA was het niet eens met de gang van zaken en heeft in maart 2017 een procedure aanhangig gemaakt bij de Arbitragecommissie.³ CSA vorderde een verklaring voor recht dat Tissoudali zich bij de transfer naar Le Havre AC had moeten laten bijstaan door CSA op grond van de vertegenwoordigingsovereenkomst. Daarnaast vorderde CSA schadevergoeding omdat Tissoudali toerekenbaar tekort zou zijn geschoten in zijn informatieplicht. Tissoudali heeft CSA niet tijdig op de hoogte gebracht van zijn besprekingen met Le Havre AC, terwijl hij daar volgens CSA op grond van de vertegenwoordigingsovereenkomst wel toe verplicht was. De Arbitragecommissie oordeelde dat Tissoudali niet de verplichting had zich te laten vertegenwoordigen door CSA bij het ondertekenen van zijn arbeidsovereenkomst met Le Havre AC.⁴ Tissoudali stelde namelijk dat hij zelf de transfer had bewerkstelligd en dat hij niet werd bijgestaan door een andere intermediair. Dit standpunt werd door CSA niet betwist. De Arbitragecommissie oordeelde daarom in lijn met de jurisprudentie⁵ dat het een speler vrij staat zonder de assistentie van een derde voor zichzelf te contracteren, ook als hij gebonden is aan een exclusieve

vertegenwoordigingsovereenkomst.⁶ De informatieplicht had Tissoudali volgens de Arbitragecommissie wel geschonden. Tissoudali had CSA vóór de totstandkoming van de arbeidsovereenkomst met Le Havre AC moeten informeren.⁷ Uit sms-berichten tussen Tissoudali en CSA op 8 juli 2016 bleek dat Tissoudali daarvan ook op de hoogte was. De tekortkoming bleef echter zonder gevolgen, omdat een causaal verband ontbrak tussen de tekortkoming van Tissoudali en de vermeende schade van CSA, nu Tissoudali zelf de transfer tot stand heeft gebracht.⁸ CSA en Tissoudali waren bovendien ook geen contractuele schadevergoeding overeengekomen. Tot zover een begrijpelijk vonnis.

Herroepingsprocedure

CSA heeft het hier echter niet bij laten zitten. Op 2 oktober 2017 is CSA een herroepingsprocedure gestart bij het hof wegens in de arbitrage gepleegd bedrog (art. 1068 lid 1 sub a Rv). Het was CSA inmiddels ter ore gekomen dat Tissoudali de transfer mogelijk toch niet zelfstandig tot stand had doen brengen.⁹ In het *eerste tussenvonnis* van 30 januari 2018 boog het hof zich over de 843a-vordering van CSA tot inzage in stukken die verband houden met de transfer van Tissoudali naar Le Havre AC.¹⁰ CSA stelde belang te hebben bij de inzage omdat daaruit de omvang van haar schade zou volgen. Het verzoek werd afgewezen, omdat het hof bij een succesvolle herroeping van het arbitrale vonnis niet toekomt aan het vaststellen van de schade. Het vonnis wordt dan namelijk vernietigd en de bevoegdheid van de Arbitragecommissie herleeft, waardoor het hof niet toekomt aan een inhoudelijke behandeling en CSA daarom geen belang heeft bij inzage in de herroepingsprocedure.¹¹ In het *tweede tussenvonnis* van 25 februari 2020 stond het niet-ontvankelijkheidsverweer van Tissoudali centraal.¹² Volgens Tissoudali was CSA niet-ontvankelijk omdat het te laat met het vermeende bedrog naar voren is gekomen. Op een door CSA in het geding gebrachte foto van Twitter van 9 juli 2016 van de presentatie van Tissoudali bij Le Havre AC, was naast Tissoudali zijn huidige intermediair te zien.¹³ Van een nieuw feit of een

3 CSA en de intermediair waren het beiden niet eens met de gang van zaken. Aangezien de herroepingsprocedure alleen is gestart door CSA, wordt de betrokkenheid van de intermediair in het artikel verder achterwege gelaten. Dat de arbitrageprocedure pas in maart 2017 aanhangig werd gemaakt, terwijl het geschil speelde in juli 2016, heeft er mogelijk mee te maken dat CSA eerder voor de rechtbank Amsterdam heeft geprobeerd inzage te krijgen in de transfersom die is betaald. Zie Hof Arnhem-Leeuwarden 30 januari 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:1011, r.o. 2.8.

4 College van Arbiters KNVB 28 juni 2017, nr. 1446 (*Ceasar Sports Accounts B.V./Tissoudali*), r.o. 20.

5 College van Arbiters KNVB 24 juli 2013, nr. 1366 (*El H&B Sportsmanagement B.V./Arica*) in navolging van de CAS-uitspraak van 5 december 2006, nr. 2006/A/1019 (G. v. O.).

6 College van Arbiters KNVB 28 juni 2017, nr. 1446 (*Ceasar Sports Accounts B.V./Tissoudali*), r.o. 16-17.

7 College van Arbiters KNVB 28 juni 2017, nr. 1446 (*Ceasar Sports Accounts B.V./Tissoudali*), r.o. 21-23.

8 College van Arbiters KNVB 28 juni 2017, nr. 1446 (*Ceasar Sports Accounts B.V./Tissoudali*), r.o. 27-29. Indien Tissoudali CSA tijdig geïnformeerd zou hebben, zou dat volgens de Arbitragecommissie er niet toe geleid hebben dat CSA als intermediair Tissoudali bij de overgang zou hebben vertegenwoordigd.

9 Wat precies het vermoeden bij CSA heeft doen aanwakkeren, wordt in de procedure niet duidelijk gemaakt. Enige overweging van het hof op dat punt is dat het vermoeden van bedrog is ontstaan nadat CSA na het arbitraal vonnis een andere advocaat in de arm heeft genomen.

10 Hof Arnhem-Leeuwarden 30 januari 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:1011. Het ging om inzage in onder meer de arbeidsovereenkomst tussen Tissoudali en Le Havre AC en de vertegenwoordigingsovereenkomst met de andere intermediair.

11 Hof Arnhem-Leeuwarden 30 januari 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:1011, r.o. 3.6.

12 Hof Arnhem-Leeuwarden 25 februari 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:1612.

13 Volgens de website van Pure Sports Management wordt Tissoudali op het moment van schrijven vertegenwoordigd door Menno Groenveld van Pure

nieuwe omstandigheid als bedoeld in artikel 1068 lid 1 Rv was volgens Tissoudali dan ook geen sprake. Het hof verwierp dit verweer. Nu in de arbitrage niet ter discussie stond of Tissoudali door een andere intermediair werd vertegenwoordigd – de stelling dat hij zichzelf vertegenwoordigde is door CSA ook niet betwist – mocht van CSA niet verwacht worden dat zij onderzoek zou doen naar de juistheid van die stelling.¹⁴

In *het eindarrest* van 17 augustus 2021 oordeelt het hof na meerdere getuigenverhoren en schriftelijke rondes dat Tissoudali bedrog heeft gepleegd in de arbitrage. Anders dan Tissoudali in de arbitrale procedure heeft gesteld – en in de herroepingsprocedure blijft stellen – heeft hij zich volgens het hof wél laten bijstaan door een intermediair bij de transfer naar Le Havre AC. Het hof komt tot deze conclusie naar aanleiding van geopenbaarde correspondentie tussen de ‘nieuwe’ intermediair en bestuurders van SC Telstar, getuigenverklaringen van deze personen, en tegenstrijdigheden met eerdere verklaringen van Tissoudali die daaruit blijken.¹⁵ Het hof vernietigt daarom het arbitrale vonnis.¹⁶ In paragraaf 5 gaan wij dieper in op de uitspraak van het hof.

3. Verplichting tot arbitrage

In het voetbal zijn ook conflicten buiten het veld niet ongebruikelijk. Vaak gaat het om problemen rondom een transfer, de afwikkeling van arbeidscontracten of, zoals in het onderhavige geval, geschillen met intermediairs. Deze geschillen moeten worden voorgelegd aan de arbitragecommissie van de KNVB. De bevoegdheid van deze commissie vloeit allereerst voort uit de statuten van de KNVB, hierin is bepaald:

‘[g]eschillen tussen leden van de KNVB onderling, voor zover deze samenhangen met de voetbalsport in de ruimste zin van het woord, worden, met uitsluiting van de burgerlijke rechter door arbitrage beslecht, zulks met inachtneming van het daartoe in het Arbitragereglement bepaalde.’¹⁷

Met de aanvaarding van het lidmaatschap onderwerpen leden zich dus al aan arbitrage.¹⁸ De bevoegdheid van de Arbitragecommissie is echter gelaagd verdisconteerd in de statuten en reglementen. Ook in het Arbitragereglement van de KNVB en bijvoorbeeld de CAO Contract-

spelers Betaald Voetbal is een dergelijke bepaling opgenomen.¹⁹ Bovendien is het opnemen van een arbitraal beding in het spelerscontract een registratievereiste van de KNVB. Bij het ontbreken daarvan wordt een speler niet geregistreerd.²⁰ Intermediairs zijn als zodanig geen lid van de KNVB en dus niet gebonden aan het statutaire arbitragebeding.²¹ Om op te mogen treden als intermediair voor een club en/of speler moeten zij zich wel registreren bij de KNVB.²² Daarvoor ondertekenen ze een verklaring waarmee ze zich onderwerpen aan de statuten en reglementen van de KNVB én aan de jurisdictie van de organen van de KNVB, waaronder het college van arbiters.²³ Bovendien zijn betrokkenen (intermediair, speler en/of club) verplicht de arbitrageclausule op te nemen in een vertegenwoordigingsovereenkomst.²⁴ Via deze gelaagde constructie onderwerpen partijen zich dus expliciet aan arbitrage van de KNVB met uitsluiting van de burgerlijke rechter.²⁵ Dat arbitrage het aangewezen medium is voor geschilbeslechting in de voetbalwereld is begrijpelijk. Het is laagdrempelig en niet zo tijdrovend als een procedure bij de overheidsrechter. Daarbij bestaat het college van arbiters niet alleen uit juristen, maar ook uit leden met specifieke kennis van de voetbalwereld.²⁶ Bovendien zijn de KNVB-kosten²⁷ voor een arbitrage gemaximaliseerd, waardoor de veelal

19 Art. 15 Arbitragereglement van de KNVB, versie augustus 2021, laatstelijk gewijzigd in de bondsvergadering van 16 december 2019 (hierna: ‘KNVB Arbitragereglement’) en art. 9 lid 2 CAO Contractspelers Betaald Voetbal (seizoen 2020-2023).

20 Zie bijvoorbeeld art. 53 Reglement Betaald Voetbal en art. 34 Reglement Amateurvoetbal. Hierin is bepaald dat het bondsbestuur respectievelijk het bestuur amateurvoetbal een standaardcontract vaststelt waarvan de inhoud in elk spelerscontract moet worden opgenomen. Een arbitraal beding maakt daar onderdeel van uit. Als het spelerscontract niet voldoet aan de bepalingen van de KNVB-statuten en reglementen, wordt een speler niet geregistreerd (art. 53 lid 7 Reglement Betaald Voetbal).

21 Een niet-lid is niet gebonden aan de statuten en reglementen en kan slechts door overeenkomst tussen partijen aan het arbitraal beding en daarmee aan de verenigingsarbitrage worden gehouden. Zie GS Burgerlijke Rechtsvordering, art. 1020 Rv, aant. 7.

22 Art. 2 lid 3 KNVB Reglement Intermediairs, versie augustus 2021, laatstelijk gewijzigd in de bondsvergadering van 23 juni 2020 (hierna: ‘KNVB Reglement Intermediairs’).

23 Intermediairsverklaring Natuurlijke Personen (als bedoeld in art. 2 lid 3 onder a. van het KNVB Reglement Intermediairs): ‘1. (...) [Ik] [ga] er uitdrukkelijk mee akkoord dat door de registratie als intermediair door de KNVB (overeenkomstig het Reglement Intermediairs van de KNVB) ik gebonden ben aan de Statuten en/of Reglementen van de KNVB, UEFA en/of FIFA en/of besluiten van een of meer van hun organen en val onder de jurisdictie van de organen van de KNVB waaronder de tuchtrechtelijke organen en het college van arbiters.’

24 Art. 6 lid 1 KNVB Reglement Intermediairs. Het bondsbestuur stelt een standaardovereenkomst vast waarvan de inhoud in elke vertegenwoordigingsovereenkomst moet worden opgenomen. Zie een vergelijkbare bepaling in art. 53 Reglement Betaald Voetbal en art. 34 Reglement Amateurvoetbal voor de overeenkomst tussen een club en een contractspeler.

25 Zie bijvoorbeeld Rb. Amsterdam 4 mei 2005, ECLI:NL:RBAMS:2004:AO8985 (*Trabetsi/Ajax*), waarbij de rechtbank zich onbevoegd verklaarde om te oordelen over een geschil tussen Ajax en H. Trabetsi vanwege het in de arbeidsovereenkomst opgenomen arbitragebeding.

26 Art. 5 lid 1 en 2 KNVB Arbitragereglement. Vertegenwoordigers van clubbestuurders, coaches en spelers maken ook deel uit van het college van arbiters.

27 Art. 85 lid 1 KNVB Arbitragereglement. Het maximale bedrag aan KNVB-kosten bij arbitragezaken bedraagt op het moment van schrijven EUR 2.268,90 voor amateurzaken en EUR 4.537,80 voor betaaldvoetbalzaken.

Sports Management, <https://pure-sports.nl/> (laatst geraadpleegd op 11 februari 2022).

14 Hof Arnhem-Leeuwarden 25 februari 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:1612, r.o. 4.5.

15 Hof Arnhem-Leeuwarden 17 augustus 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:7856, r.o. 2-4.2-10.

16 Art. 1068 lid 3 Rv.

17 Art. 8 lid 3 sub a statuten van de KNVB, versie augustus 2021, laatstelijk gewijzigd in de bondsvergadering van 24 juni 2021 (hierna: ‘KNVB-statuten’).

18 Zie art. 1020 lid 5 Rv, waarin is bepaald dat onder de overeenkomst van arbitrage mede wordt begrepen een arbitraal beding dat is opgenomen in de partijen bindende statuten of reglementen. Zie ook art. 2:27 lid 4 sub c, art. 2:34a BW jo. art. 2:36 lid 3 BW.

hoge kosten voor arbitrage hier geen, althans in veel mindere mate, een rol spelen. Desalniettemin bestaat er (in het buitenland) ook kritiek op ‘verplichte’ sportarbitrage. Deze bezwaren gaan veelal over het gebrek aan onpartijdigheid en onafhankelijkheid van arbitragecommissies.²⁸

Anders dan bij sommige andere nationale voetbalbonden, biedt de KNVB geen mogelijkheid om hoger beroep in te stellen tegen een arbitraal vonnis, bijvoorbeeld bij het CAS.²⁹ Dit is niet per se uitzonderlijk, nu de wet bepaalt dat hoger beroep tegen een arbitraal vonnis alleen mogelijk is als de partijen daarin bij overeenkomst hebben voorzien.³⁰

4. Vernietiging en herroeping van arbitrale vonnissen

Voor CSA stond enkel een vordering tot herroeping of vernietiging bij het hof open (art. 1064-1068 Rv).³¹ Omdat deze rechtsmiddelen enige overlap vertonen, worden ze hierna allebei behandeld.³² Anders dan soms wordt geprobeerd, kunnen deze middelen niet worden gebruikt voor een verkapt hoger beroep.³³ De gedachte is dat met de arbitrage de zaak in beginsel moet zijn afgerond, wil de arbitrage het effect hebben van een redelijk snelle en goede oplossing van het geschil en/of probleem. Als een vordering tot herroeping of vernietiging succesvol is, heeft dit in beide gevallen tot gevolg dat het arbitraal vonnis (gedeeltelijk) vernietigd wordt en de bevoegdheid van het scheidsrecht of de overheids-

rechter om het geschil te beslechten herleeft (zodra de vernietiging onherroepelijk is geworden).³⁴

Vordering tot vernietiging (art. 1065 Rv)

Een arbitraal vonnis kan slechts worden vernietigd indien (a) een geldige overeenkomst tot arbitrage ontbreekt; (b) het scheidsrecht in strijd met de daarvoor geldende regelen is samengesteld; (c) het scheidsrecht zich niet aan de opdracht heeft gehouden; (d) het vonnis niet is ondertekend of niet met redenen is omkleed of; (e) het vonnis, of de wijze waarop het tot stand kwam, in strijd is met de openbare orde.³⁵ Er zijn voor zover bekend geen procedures waarbij een arbitraal vonnis van de KNVB succesvol is vernietigd op grond van artikel 1065 Rv.³⁶ De drempel voor een succesvolle vordering in een vernietigingsprocedure ligt hoog. In *Fontaine Beheer/FC Twente* werd onder meer gesteld dat de Arbitragecommissie zich niet aan de opdracht had gehouden (art. 1065 lid 1 sub c Rv). *Fontaine Beheer* had zich in de arbitrage op een bepaling uit de investeringsovereenkomst beroepen en stelde dat de Arbitragecommissie hier ten onrechte niet op in is gegaan. Het hof verwierp dit verweer en oordeelde bovendien dat ‘voor een inhoudelijke beoordeling van de wijze waarop de commissie de stellingen van partijen en de investeringsovereenkomst heeft uitgelegd, wat daarvan ook zij, in deze procedure geen plaats [is]’.³⁷ De vernietigingsprocedure mag immers niet worden gebruikt als een verkapt beroep. Zo is vernietiging op grond van artikel 1065 lid 1 sub d Rv ook alleen mogelijk wanneer de motivering ontbreekt, en dus niet in gevallen van ondeugdelijke motivering.³⁸ In *AZ/Moens*³⁹ werd aangevoerd dat de arbitragecommissie de wet verkeerd uitlegde en dat dit een vernietigingsgrond ex artikel 1065 lid 1 sub d Rv opleverde. De rechter oordeelde dat dat niet voldoende was voor vernietiging wegens ontbrekende motivering en dat het bovendien niet aan de rechter is om een inhoudelijk oordeel te vellen over het geschil. Van strijd met de openbare orde in de zin van artikel 1065 lid 1 sub e Rv is pas sprake als het vonnis in strijd is met dwingend recht van een zo fundamenteel karakter dat de naleving ervan niet door beperkingen van procesrechtelijke aard mag worden verhinderd. Denk hierbij

28 Zie bijvoorbeeld EHRM 28 januari 2020, ECLI:NL:CE:ECHR:2020:0128JUD003022610 (*Ali Reza e.a./Turkije*). In deze zaak oordeelde het hof dat er sprake was van een schending van art. 6 EVRM, omdat er gerechtvaardigde twijfel bestond over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de arbitragecommissie van de Turkse voetbalbond. Deze schending legde volgens het hof een systematisch probleem bloot in de beslechting van geschillen in de Turkse voetbalsport en het hof overweegt daarom dat Turkije inzet op hervorming van de organisatie van deze geschilbeslechting. Zie over onafhankelijkheid en onpartijdigheid van arbiters van het CAS bijvoorbeeld ook EHRM 2 oktober 2018, nr. 40575/10, nr. 67474/10 (*Mutu en Pechstein*), NJ 2020/245, m.nt. H.J. Snijders.

29 Zie hierover D.M. Koolgaard, *Geschilbeslechting en tuchtrecht*, in: *Capita Sportrecht*, p. 71. In België biedt het Belgisch Arbitragehof voor de Sport deze mogelijkheid bijvoorbeeld wel.

30 Art. 1061b Rv.

31 Op grond van art. 1064a lid 1 Rv is het hof van het ressort waarin de plaats van arbitrage is gelegen de bevoegde instantie om kennis te nemen van een vordering tot vernietiging of herroeping van een arbitraal vonnis.

32 Art. 1066 en art. 1067 lid 2 Rv bepalen dat zowel herroeping als vernietiging buitengewone rechtsmiddelen zijn die de tenuitvoerlegging van het arbitraal vonnis niet schorsen, tenzij de rechter dit op verzoek van de meest gerede partij beslist.

33 Zie bijvoorbeeld Hof Arnhem-Leeuwarden 29 september 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:7803 (*Fontaine Beheer/FC Twente*), r.o. 3.6: ‘Bij de beoordeling staat voorop dat de rechter op grond van vaste rechtspraak de vernietigingsgronden terughoudend dient toe te passen. Deze regel hangt ermee samen dat een vernietigingsprocedure niet mag worden gebruikt als een verkapt hoger beroep, en dat het algemeen belang bij een effectief functionerende arbitrale rechtspleging meebrengt dat de burgerlijke rechter slechts in sprekende gevallen dient in te grijpen in arbitrale beslissingen.’

34 Art. 1067 en art. 1068 lid 3 Rv. Er kan nog cassatie worden ingesteld tegen het arrest van het hof. In dat geval herleeft de bevoegdheid van het scheidsrecht/de overheidsrechter nog niet.

35 Art. 1065 lid 1 Rv.

36 Zie voetnoot 2. Hoewel het vonnis van de KNVB Arbitragecommissie 16 juni 2000, nr. 781 (*Sportclub Caberg/Paul Caris*) weliswaar door de rechtbank Utrecht is vernietigd wegens niet correcte naleving van het beginsel van hoor en wederhoor (Rb. Utrecht 26 juni 2002, ECLI:NL:RBUTR:2002:1620 (*Sportclub Caberg/Paul Caris*)), werd deze uitspraak op diens beurt weer vernietigd in hoger beroep.

37 Hof Arnhem-Leeuwarden 29 september 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:7803 (*Fontaine Beheer/FC Twente*), r.o. 3.8.

38 *Ibid.*, r.o. 3.9; HR 25 februari 2000, NJ 2000/508 (*Benetton International/Eco Swiss China Time*). Met het ontbreken van een motivering moet op één lijn worden gesteld het geval dat weliswaar een motivering is gegeven, maar dat daarin enige steekhoudende verklaring voor de desbetreffende beslissing niet te onderkennen valt (HR 9 januari 2004, NJ 2005/190 (*Nanini/SFT Bank*)).

39 HR 8 januari 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK6056 (*AZ/Moens*), r.o. 8.

bijvoorbeeld aan corruptie⁴⁰ of bedrog.⁴¹ Een beroep op bedrog kan dus een grondslag zijn voor vernietiging, maar ook herroeping van een vonnis.

Een vordering tot vernietiging moet uiterlijk drie maanden na de datum van verzending van het arbitraal vonnis of de datum van de dag na de eventueel overeengekomen nederlegging van het arbitraal vonnis ter griffie zijn ingediend.⁴² De tweede vervaltermijn bedraagt drie maanden na betekening van het arbitraal vonnis en het daarvoor verleende exequatur aan de wederpartij van aanlegger.⁴³

Alle vernietigingsgronden moeten bovendien bij dagvaarding voorgedragen worden ‘op straffe van het verval van het recht daartoe’.⁴⁴ De tijdig ingebrachte vernietigingsgronden mogen echter nog wel nader worden uitgewerkt en met nieuwe stellingen worden onderbouwd, mits dit geschiedt binnen de grenzen van het algemene burgerlijke procesrecht en de grenzen van het arbitrale procesrecht in het bijzonder.⁴⁵

Vordering tot herroeping (art. 1068 Rv)

Herroeping kan slechts plaatsvinden op de gronden die artikel 1068 lid 1 Rv vermeldt: (a) het vonnis berust geheel of ten dele op na de uitspraak ontdekt bedrog, door of met medeweten van de wederpartij in de arbitrale procedure gepleegd; (b) het vonnis berust geheel of ten dele op bescheiden die na de uitspraak vals blijken te zijn; of (c) een partij heeft na de uitspraak bescheiden die op de beslissing van het scheidsgerecht van invloed zouden zijn geweest en door toedoen van de wederpartij zijn achtergehouden, in handen gekregen.⁴⁶ Een vordering tot herroeping moet worden ingesteld binnen drie maanden nadat het bedrog of de valsheid in geschrifte bekend is geworden of een partij de nieuwe bescheiden in handen heeft gekregen.⁴⁷ Een vordering tot herroeping kan dus nog lange tijd na het wijzen van het arbitraal vonnis aanvangen, terwijl de termijn voor een vernietiging vaak vrij snel na het eindigen van de arbitrage aanvangt. De uitleg van de term ‘bedrog’ is niet

noodzakelijkerwijs gelijk aan die van het gelijknamige wilsgebrek van artikel 3:44 BW. Opzettelijke verzwijging kan ook als bedrog worden aangemerkt.⁴⁸ In de zaak *X/Harkemase Boys* kwalificeerde het verzwijgen van een aanbod bij SC Heerenveen in de arbitrage waarin een vergoeding moest worden vastgesteld voor de ontbinding van de arbeidsovereenkomst ook als bedrog.⁴⁹ Bovendien moet het gaan om bedrog dat in de arbitrale procedure is gepleegd en het moet bedrog betreffen dat eerst na de procedure wordt ontdekt.⁵⁰ De Hoge Raad kleurt deze eis nader in door te overwegen dat het niet mag gaan om bedrog dat reeds tijdens de arbitrale procedure is ontdekt of ‘bij een redelijkerwijs van de bedrogene te verwachten onderzoek had kunnen worden ontdekt’.⁵¹ Van de procespartij die reden heeft om te vermoeden dat door zijn wederpartij bedrog wordt gepleegd, mag worden verwacht dat deze binnen redelijke grenzen onderzoek zal doen naar de juistheid van dit vermoeden, bijvoorbeeld door zijn wederpartij specifiek naar de herkomst van de door deze aangedragen gegevens te vragen die voor dat vermoeden aanleiding zijn geweest.⁵² Ten slotte moet er causaal verband bestaan tussen het gepleegde bedrog en het arbitraal vonnis: vereist is dat het vonnis geheel of gedeeltelijk op dat bedrog ‘berust’. Het is over het algemeen niet vereist dat de uitspraak bij gebreke van bedrog anders had geluid, als maar aannemelijk is dat het scheidsgerecht bij kennis van de ware stand van zaken tot een andere beslissing zou hebben kunnen komen.⁵³

5. De herroeping van het vonnis CSA/Tissoudali wegens bedrog

Het arbitraal vonnis en het arrest van het hof vormen een mooi inkijkje in het tumultueuze schouwspel tussen clubs, spelers en intermediairs in de dagen en uren voorafgaand aan het sluiten van een transfer. Op basis van de getuigenverklaringen van bestuurders van SC Telstar, Tissoudali en diens nieuwe intermediair, oor-

40 HR 16 juli 2021, ECLI:NL:HR:2021:1171 (*Wells/Bariven*). De koopovereenkomst die in de arbitrage centraal stond, was tot stand gekomen door corruptie. Het arbitraal vonnis zou daarom een overeenkomst bekrachtigen en legitimeren die onder invloed van corruptie tot stand is gekomen en daarom werd het wegens strijd met de openbare orde vernietigd.

41 HR 5 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1645 (*De Russische Federatie/HVY*). Hier oordeelde de Hoge Raad dat bedrog niet alleen in een herroepingsprocedure, maar ook wegens strijd met de openbare orde in een vernietigingsprocedure aan de orde kan komen.

42 Art. 1064a lid 2 jo. art. 1058 lid 1 sub b Rv.

43 Art. 1064a lid 2 Rv. Dit betekent dat als het arbitraal vonnis is verzonden en de termijn van drie maanden is verstreken, maar de wederpartij het vonnis – voorzien van een verlot tot tenuitvoerlegging – daarna alsnog betekent, die partij dan alsnog binnen drie maanden na deze betekening de vordering tot vernietiging kan instellen.

44 Art. 1064a lid 4 Rv.

45 H.J. Snijders, *Nederlands arbitragerecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018, art. 1064a, aant. 1.

46 Art. 1068 lid 1 Rv.

47 Art. 1068 lid 2 Rv. Zie hier bijvoorbeeld Hof Arnhem-Leeuwarden 1 september 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:6859 (*X/Feyenoord c.s.*), waarin het hof onder meer oordeelde dat de termijn van art. 1068 lid 2 Rv was overschreden omdat de stukken waaruit het bedrog zou blijken al langer in bezit van eiser waren dan de gestelde termijn.

48 H.J. Snijders, *Nederlands arbitragerecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018, art. 1068, aant. 2.

49 Hof Arnhem 28 augustus 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BX6583 (*X/Harkemase Boys*), r.o. 4.6. Dit tussenarrest leidde uiteindelijk tot het eindarrest Hof Arnhem-Leeuwarden 20 augustus 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:6207 (*Harkemase Boys/X*) waarin het vonnis van de KNVB gedeeltelijk vernietigd is.

50 Zie GS Burgerlijke Rechtsvordering, art. 1068 Rv, aant. 2.

51 HR 30 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF6207 (*Regge en Dinkel/Milieutech*), NJ 2004/569, m.nt. H.J. Snijders, TvA 2004/17, m.nt. B.C. Punt, JBP 2004/57, m.nt. I.P.M. van den Nieuwendijk; HR 28 mei 2021, ECLI:NL:HR:2021:784, JIN 2021/107 (*X/Admiraal de Ruyter Ziekenhuis*), m.nt. S.E. Poutsma.

52 Indien tijdens een arbitraal geding pas nadat arbiters een tussenvonnis hebben gewezen een zodanig vermoeden bij een procespartij rijst, mag deze partij dit vermoeden alsnog en met redenen omkleed tijdens het arbitraal geding naar voren brengen. Ook als op dit punt al zonder voorbehoud door de arbiters is beslist.

53 W.D.H. Asser, annotatie bij Hof Amsterdam 20 maart 1997, TvA 1997, p. 154.

deelt het hof dat Tissoudali tijdens de totstandkoming van de transfer met Le Havre AC wel degelijk werd vertegenwoordigd door een andere intermediair.⁵⁴ Hiermee komt dus vast te staan dat Tissoudali bedrog heeft gepleegd in de arbitrale procedure, nu Tissoudali daar anders heeft verklaard. Het hof komt tot de conclusie dat aan de vereisten voor herroeping op grond van artikel 1068 lid 1 sub a RV is voldaan. Het hof behandelt in het arrest overigens niet alle vereisten van artikel 1068 afzonderlijk, maar zoomt in op de ontvankelijkheid en het bedrog.

Zoals aangestipt in paragraaf 2 stelt Tissoudali dat CSA te laat naar voren is gekomen met het vermeende bedrog. Ondanks zijn stellingname in de arbitrage, stelt Tissoudali bij het hof dat CSA vanaf 9 juli 2016 – nog voor aanvang van de arbitrage – bekend had kunnen zijn met het ‘bedrog’.⁵⁵ Tegelijkertijd blijft Tissoudali in de herroepingsprocedure ook verklaren dat hij de overeenkomst met Le Havre AC zélf heeft gesloten en dat van bedrog dus geen sprake is. Het hof verwierp het tijdigheidsverweer op grond van het feit dat de vertegenwoordiging door een andere intermediair niet in *Frage* was in de arbitrale procedure. Daar stond centraal of CSA ten onrechte niet betrokken was bij de transfer als exclusief vertegenwoordiger van Tissoudali. Het is volgens het hof daarom niet onbegrijpelijk dat CSA niet eerder op zoek ging naar informatie waaruit bleek dat mogelijk een andere spelersmakelaar in het spel zou zijn.⁵⁶ Uit het arrest *Waterschap Regge en Dinkel* blijkt dat aan het onderzoek door de bedrogene in de zin van artikel 1068 lid 1 sub a Rv geen hoge eisen worden gesteld.⁵⁷ Het hof lijkt ook geen hoge eisen te hebben gesteld aan de onderzoeksplicht van CSA. Een simpele zoekopdracht op Twitter met zoektermen ‘Tissoudali’ en ‘Le Havre’ had immers volstaan om uit te vinden hoe de vork in de steel zat, althans om de stellingname van Tissoudali in de arbitrage in twijfel te kunnen trekken.⁵⁸ Wat daar ook van zij, het hof concludeerde dat CSA ontvankelijk was in haar vorderingen en oordeelde vervolgens dat Tissoudali bedrog had gepleegd. Het bewijs voor dit bedrog was vrij overtuigend. Op het causaliteitsvereiste gaat het hof niet nader in. Nu de vertegenwoordigingsovereenkomst echter expliciet bepaalt dat Tissoudali zich niet door een andere intermediair mag laten vertegenwoordigen, lijkt de causaliteit hiermee gegeven. De slotsom luidt dat het arbitraal vonnis door het hof is vernietigd en dat de bevoegdheid van de arbitragecommissie van de KNVB herleeft.⁵⁹ Ten tijde van schrijven is er nog geen nieuwe arbitrage aanhangig ge-

maakt. Die mogelijkheid bestaat nog, dus wie weet is het laatste woord hierover nog niet gezegd.⁶⁰

6. Lessons learned

Dit is, voor zover bekend, een van de weinige keren dat een vonnis van de Arbitragecommissie succesvol is herroepen en vernietigd. Dat wil nog niet zeggen dat nu de poort open staat. Zoals is gebleken, is de drempel voor vernietiging of herroeping van een arbitraal vonnis hoog. In beginsel is met arbitrage de kwestie afgedaan, dus het is niet de bedoeling dat een hof zich nogmaals inhoudelijk over de zaak gaat buigen. Slechts in sprekende gevallen mag de rechter ingrijpen. Maar aangezien betrokken partijen verplicht zijn hun geschillen te beslechten via arbitrage, is een herroepings- of vernietigingsprocedure de enige ‘herstelkans’. In de onderhavige zaak is naar onze mening het arbitraal vonnis door het hof terecht vernietigd. Uit de stukken bleek immers overtuigend dat bedrog is gepleegd in de arbitrage. Bovendien zou dit bedrog hoogstwaarschijnlijk tot een andere uitkomst hebben geleid in de arbitrage. In dat geval had Tissoudali namelijk aantoonbaar in strijd met de vertegenwoordigingsovereenkomst gehandeld en zou aan CSA naar alle verwachting een schadevergoeding toekomen. De route naar deze uitkomst heeft CSA wel de nodige tijd en het nodige procederen gekost.⁶¹ Dit is mogelijk een reden waarom dit arrest maar enig in zijn soort is (en zal blijven).⁶² Partijen laten het geschil mogelijk liever achter zich dan dat een tijdrovende en kostbare procedure wordt gestart, ondanks dat er mogelijk een grond voor herroeping/vernietiging van het vonnis bestaat.

Hoewel het verder niets met de herroepingsprocedure van doen heeft, kan uit het arbitraal vonnis nog een waardevolle les worden geleerd. De Arbitragecommissie komt in haar vonnis tot de conclusie dat Tissoudali weliswaar tekort is geschoten in zijn informatieplicht jegens CSA, maar dat geen schadevergoeding aan CSA wordt toegewezen. Allereerst omdat een causaal verband ontbreekt tussen de schade en de tekortkoming. Daarnaast stelt de Arbitragecommissie ook dat er geen contractuele schadevergoeding overeen is gekomen. Een contractueel boetebeding in de vertegenwoordigingsovereenkomst had in dit geval twee doelen kunnen dienen. Het had Tissoudali allereerst wellicht kunnen doen overwegen zich wél aan zijn informatieplicht te houden. Het is niet ondenkbaar dat dit geschil dan voor-

54 Hof Arnhem-Leeuwarden 17 augustus 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:7856, r.o. 2.5-2.10.

55 Hof Arnhem-Leeuwarden 25 februari 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:1612, r.o. 4.2.

56 Idem, r.o. 4.4.

57 HR 20 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF6207, NJ 2004/569 (*Waterschap Regge en Dinkel*), r.o. 5.8 m.nt. H.J. Snijders.

58 In een openbaar Twitterbericht is een foto geplaatst van Tissoudali en Groenveld tijdens de presentatie van Tissoudali bij Le Havre AC, www.twitter.com/TjerkstraMedia/status/751555834644234240.

59 Art. 1067 Rv.

60 Art. 3:316 lid 4 sub b jo. art. 3:319 lid 3 BW bepalen dat de verjaringstermijn na vernietiging van het arbitraal vonnis opnieuw gaat lopen.

61 CSA is in oktober 2017 de procedure gestart en heeft zo'n vier jaar later pas duidelijkheid gekregen met het eindarrest.

62 Uit de gepubliceerde arbitrale vonnissen van de arbitragecommissie van de KNVB blijkt dat er zelden een schadevergoedingsvordering wordt toegewezen; gemiddeld wordt ook een schadevergoeding van slechts EUR 5.500 toegewezen. Gezien de geringe bedragen die worden toegewezen in de arbitrage en de hoge kosten van een herroepings- of vernietigingsprocedure en de tijd die daarmee gemoeid is, is het begrijpelijk dat niet vaak zo'n procedure wordt gestart.

komen had kunnen worden. Daarnaast had het CSA in ieder geval een sterkere schadevergoedingsvordering opgeleverd. In de standaard vertegenwoordigingsovereenkomst is overigens geen informatieplicht, noch een boetebeding opgenomen. Het kan daarom, vanuit het perspectief van de intermediair, interessant zijn om een boetebepaling in de vertegenwoordigingsovereenkomst op te nemen.